

“Yüksek teknolojiyi İzmir’de üretmeliyiz”

Tüm illeri dış ticaret fazlası veren Ege Bölgesi, Ege Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği’nin (ESİAD) gündemindeki yüksek teknoloji projeleri ile Avrupa’nın tedarikçisi olma yolunda. İzmir’de yerli teknoloji geliştirmeye yönelik potansiyelin olduğunu vurgulayan ESİAD Başkanı **Mustafa Karabağlı**, “Çipler, yarı iletkenler, malzeme bilimi konularında atılım yapmalıyız. İzmir teknoloji üssü olacak bir coğrafyaya sahip” diyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2020 verilerine göre; Ege Bölgesi illerinin ihracat rakamı 21 milyar 474 milyon dolar, ithalatı ise; 13 milyar 633 milyon dolar oldu. Ege Bölgesi’ndeki tüm iller dış ticaret fazlası verdi. İzmir, Manisa, Denizli, Aydın, Balıkesir, Muğla, Afyon, Uşak ve Kütahya illerinin hepsi geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi 2020 yılında da dış ticaret fazlası vermeyi başardı. İzmir, iki serbest bölgesiyle Türkiye’de İstanbul’dan sonra en çok ihracat yapan ikinci il oldu. Ege Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (ESİAD) ise bölge iş dünyasının en büyük temsilcilerinden biri. ESİAD Başkanı **Mustafa Karabağlı** ile bölge ekonomisini ve gelecek potansiyelini konuştuk.

ESİAD’ı kısaca anlatır mısınız?

Kuruluş tarihimiz 1992. Seneye 30 yaşına basacağız. Ege genelinden 200’ün biraz üzerinde üyeye sahip, ama bin dolayında kuruluşu bünyesinde barındırıyor. Üyelerimizin sağladığı istihdam ise 150 bini buluyor. İzmir ihracatının yüzde 70-80’lik kısmını üyelerimiz gerçekleştiriyor. Rakamlara baktığımızda belki de TÜSİAD’dan (Türk Sanayici ve İş İnsanları Derneği) sonra ülkenin en etkin STK’larından birisiyiz.

ESİAD yönetiminde sizinle birlikte neler değişti?

Öncelikle çok nitelikli görev kurulları oluşturduk. İlk kez kadın hem de iki kadın başkanvekilimiz

“Yılbaşına kadar kur artışı beklemiyoruz”

“İş dünyası biraz yatay seyir bekliyor. Özellikle de yılbaşına kadar. Çünkü mevsim itibarıyla turizm gelirlerinin biraz artmaya başladığı, çeşitli swap anlaşmalarının devreye girdiğini görüyoruz. Dolayısıyla bu anlamda döviz açısından Türkiye’nin likidite sorununu bir miktar ötelediğini düşünüyorum. İşsizlikte her ne kadar rakamlar eleştirilse de ciddi bir düşüş yaşandı. Çünkü turizm canlandı. İş dünyası yılbaşına kadar kurlarda bir dalgalanma beklemiyor. Benim fikrime göre kasım ayı gibi faizlerde de kısmi bir düşüşün başlayacağını düşünüyorum.”

oldu. Yönetimimizin sanayinin bütün bileşenlerini, sektörleri temsil etmesine özen gösterdik. Ama bununla yetinmek istemiyoruz. Tüzüğümüz gereği yedek üye olarak yazdığımız arkadaşlarımızı da içine alan 25 kişilik bir ‘faaliyet kurulu’ oluşturduk. Daha geniş bir ortak akılla sonuca varmaya çalışıyoruz. Karar alırken geniş bir tabandan besleniyoruz. Komitelerimizin adını herkesin eşit söz hakkına sahip olduğuna vurgu olması açısından, yuvarlak

masa olarak değiştirip sayısını 11’e çıkardık ve yuvarlak masalarımızda sorumlulukların paylaşımı esasına dayanarak eş başkanlık sistemi getirdik.

Görev sürenizde öncelikleriniz hangi konular olacak?

Birincisi, sanayideki sorunlara ve dijital dönüşüme duyarsız kalamayız. Sanayi öncelikli ilgi alanımız olacak. Yatırım ve teşviklerinden dijital dönüşüme geniş bir perspektiften bakacağız. Teknoloji şirketlerine daha fazla ilgi duyuyoruz. Bir diğer konu başlığımız turizm olacak. Çeşme Yarımadası Projesi’ne büyük önem veriyoruz. Bölgedeki tüm turizm unsurlarını besleyeceğimizi düşünüyoruz. Eğitim de bizim öncelik verdiğimiz konulardan. Bu kapsamda mesleki eğitimdeki eksiklikleri ve yanlışlıkların düzeltilmesi için çalışacağız. “Müfredatta ne var, sanayici ne bekliyor, aranan eleman nasıl

yetiştirilmeli, yeni okul mu açılmalı var olan mı düzeltilmeli, nasıl düzeltilmeli?" sorularına yanıt arayıp, bu minvalde projeler geliştireceğiz. Bunlara başladık bile. Uygulamalı iş edindirme konusunda üyelerimizi devreye sokacak çalışmalar yapacağız. Tarım da ana konularımızdan biri. Ülkenin hızlı kalkınmasına hizmet edecek en önemli iki unsur tarım ve turizm. Sanayinin meyvelerini 5-10 yılda toplayabilirsiniz. Tarım ve turizmde ise hızlı sonuç alırsınız. Sürdürülebilir gelişme için tarım çok önemli.

İzmir'i Türkiye ekonomisi içinde nasıl konumlandırıyorsunuz? Kentin geleceğine damga vuracak sektörler hangileri olmalı?

Ne yazık ki Türkiye, çok yüksek teknolojiyi üretmiyor. Şimdiye kadar bu konu çok hızlı adım atılamamış, kimse bu işe girmemiş. Teknolojiyi üreten teknolojiye hiç yatırım yapmamışız. Bir tek yazılım konusunda biraz iyi gidiyoruz. Avrupa'nın tedarikçisi olma yolunda ilerlemeliyiz ve kendi teknolojilerimizi yaratmalıyız. Çipler, yarı iletkenler, malzeme bilimi konularında çok fakiriz. Hiçbir şey üretmiyoruz. Hepsisi ithal. Çeliğin, fi-berin üstün kalitelileri bile dışarıdan geliyor. O çipleri bize vermezlerse hiçbir teknolojik ürünü üretmeyiz. Şu an yüzde 100 yerli teknolojik ürün yapmamız hayal. Çünkü bu sadece para ile olmuyor. Çok yüksek teknolojileri üretmek için şimdi adım atsak bunun tamamına ermesi 20 yılı bulur. Bir yerden başlamak lazım. Burada da yatırım için İzmir ve Ege avantajı görünüyor.

İzmir'in ne gibi avantajları bulunuyor?

İzmir toleranslı bir kent. O teknolojilere yakın bir mesleği yaptığımdan biliyorum, bu tip işleri yapacak insanlar biraz aykırıdır. Başına buyruk yaşarlar, sanatçı ruhludurlar. En güzel sanat eserleri en aykırılar, delilik-dahilik sınırlarında dolaşanlardan çıkar. Çok yüksek teknolojiyi geliştirebilecek zihniyet de sanatçılara yakın olmalıdır. Bu kişilerin yaşayacağı yapı, mahalle baskısının olmadığı, kimsenin karışmadığı bir yaşam ortamıdır. Türkiye'de bunu en iyi karşılayan şehirlerin başında İzmir geliyor. Tabi merkezi idarenin de bu yönde bir refleks göstermesi lazım. Bu olursa biz burada güzel bir yatırım ortamı oluşturabiliriz. Bunu yapacak insan

MUSTAFA KARABAĞLI

kaynağı İzmir'de yaşayabilir ve İzmir bu anlamda gözde kent olma yolunda gidiyor. Ayrıca İzmir teknoloji üssü olacak bir coğrafyaya da sahip. Bir çok Avrupa şehrine direkt uçuşu var. İklimi, eğitim altyapısı, üniversiteleri, teknoparkları, havalimanı, OSB'leri de bu hedefe hizmet edebilecek nitelikte. İzmir ekonomisi tekrar büyüme evresine girdi. İhracatı, ödediği vergi, aldığı yatırımlar hızla artıyor, yeni OSB'ler kuruluyor. Bu trendin devam edeceğini düşünüyorum.

Pandemi döneminde bölgenizde öne çıkan sektörler neler oldu?

Pandemide bölgemizde öne çıkan sektörlerin başında gıda geliyor. Ardından da elektronik ve teknoloji ürünleri geliyor. Bu sektörlerde ciddi oranlarda kapasite artışına giden yatırımlar oldu. OSB'lerde bu alanlara yönelik de yeni yatırımlar başladı. Ama bunlar daha çok var olan firmaların ikinci-üçüncü tesislerini açmaları şeklinde oldu. Bu çizgi bu şekilde devam ediyor.